

Kültürleşme Sürecinin Kitle İletişim Araçlarında Temsili: Spanglish Modeli

Representation of the Acculturation Process in Mass Media: The Model of Spanglish

Mehmet Can Tokmak¹ 



¹İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Doktora
Programı, Balıkesir, Türkiye

ORCID: M.C.T. 0000-0002-8441-8716

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Mehmet Can Tokmak,
İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Doktora
Programı, Balıkesir, Türkiye
E-mail: mehmetcantokmak@hotmail.com

Başvuru/Submitted: 04.11.2022

Revizyon Talebi/Revision Requested: 06.12.2022

Son Revizyon/Last Revision Received: 14.12.2022

Kabul/Accepted: 20.12.2022

Atıf/Citation: Tokmak, M. C. (2022). Kültürleşme sürecinin kitle iletişim araçlarında temsili: Spanglish modeli. *4. Boyut Journal of Media and Cultural Studies - 4. Boyut Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 21, 1–22.
<https://doi.org/10.26650/4boyut.2022.1204077>

ÖZ

Bireyler birbirlerinden farklı aile, çevre, arkadaş ortamı, vb. unsurların içinde büyüyüp yetiştiği için kültürel yaşamları arasında farklılıklar oluşmaktadır. Farklı iki kültürün birbirleriyle karşılaşması sonucunda ortaya çıkan etkileşimler kültürleşme kavramı çerçevesinde incelenmektedir. Yeni bir ülkeye göçle yerleşen bireylerin çevresine hem kişisel hem de kolektif olarak alışma veya yaşama süreçlerini ele alan önemli bir kavramdır. Bireylerin yaşamaya başladıkları yeni topluma alışma süreci psikolojik, davranışsal ve duygusal açıdan birçok farklılık göstermektedir. Sosyo-kültürel, politik ve ekonomik açıdan birçok değişkenin de sürecin içinde olması nedeniyle kültürleşme çok yönlü bir süreç olarak ele alınmaktadır. John W. Berry'nin kültürleşme kapsamında yaptığı model çerçevesinde kültürleşme süreci bireyler ve toplumlar açısından iki farklı yönden incelenmektedir. Kişilerin ve toplumların toplumun yeni kültürüne ve kimlik özelliklerine alışması ve bu toplumla iletişime geçmeleri farklılık göstermektedir. Bu kapsamda bütünleşme, ayrılma, asimilasyon, marjinalleşme, çok kültürlülük, dışlama, eritme potası ve ayırma gibi birbirinden farklı süreçlere odaklanılmaktadır. Çalışmada kurgusal bir metin üzerinden yola çıkılarak, Meksika'dan ABD'ye göç eden bir anne ve kızının hayatının konu edildiği Spanglish filminde yaşananlar kültürleşme kapsamında incelenmiştir. Bu kapsamda sorgulama John W. Berry'nin (2001) kültürleşme modeli çerçevesinde amaçlı örneklem tekniğiyle gerçekleştirilmiş, nitel içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel süreçler, kültürleşme, göç, iletişim, medya temsili

ABSTRACT

Individuals differ from each other in family, environment, friend environment, etc. Since the elements grow and grow in them, some differences become distinctive in their cultural lives. The interactions that occur as a result of the encounter of two different cultures with each other are examined within the framework of the concept of acculturation. It is a useful concept that deals with the process of adapting to or living in a new nation, both individually and collectively for those who have relocated there. The process of getting used to the new society that individuals have started to live in shows many differences in terms of psychological, behavioral, emotional aspects. Acculturation is considered multifaceted as many sociocultural, political, and economic variables are involved. The acculturation process is studied from two separate perspectives in terms of individuals and societies within the framework of John W. Berry's model within the context of acculturation. The adaptation of individuals and societies to the new culture and identity characteristics of the society and their communication with this society differ. In this context, it focuses on different processes such as integration, separation, assimilation, marginalization, multiculturalism, exclusion, melting pot, and separation. In the study, based on a

fictional text, the events in the movie Spanglish, which is the subject of the life of a mother and daughter who immigrated from Mexico to the USA, were examined within the scope of acculturation. The acculturation model proposed by John W. Berry (2001) serves as the study's model, while the purposive sampling technique is used as its method.

Keywords: Cultural Processes, Acculturation, Migration, Communication, Media Representation

Extended Abstract

Culture is an integrative conceptual system in which individuals are learned and transferred from generation to generation following their lifestyles, establishes certain rules within the framework of social life, provides a certain comfort or comfort area in the living spaces of individuals, and whose content is constantly changing with the effect of technological developments or social transformations. Culture is a vital, social, and sociological phenomenon. It develops as a result of the contributions made by all people or communities.

Acculturation is the basis of this concept, the process of changing the cultural values that people, groups, communities living in a society and having different cultural values are in direct relationship with after a certain period. Acculturation includes a two-way process that occurs as a result of the increase in the time spent by individuals with different cultural characteristics who are in the process of interaction. There is a connection between migration and acculturation. People and groups who immigrate to a country are adopted as part of a straight one-way assimilation process of the host country's culture, according to the first studies on the phenomenon of acculturation.

As the basis of acculturation is the examination of values, beliefs, and and socio-cultural, political, socio-economic changes gained as a result of continuous interactions with individuals from communities with different cultural elements, one and two-dimensional perspectives have emerged in the acculturation process. According to the one-dimensional point of view on acculturation, cultural changes occur over time, and during this time, the old culture should be lost as the new one is acquired. Assimilation emerges as an inevitable result of this process, and it is thought that it is not possible for individuals to consciously maintain their own unique culture.

In the process of acculturation, language, tradition, custom, belief, etc. In addition to the elements, the psychological, sociological, and social change process is one of the other factors affecting the intercultural process. In particular, the issue of how individuals can adapt psychologically and sociocultural in a new country or society is very important. In this context, it is necessary to focus on adaptation processes within the scope of acculturation processes.

Individuals often have difficulty adjusting to group dynamics or social lifestyles, not only when they start living or traveling in a new country, but also when they enter new

environments in their daily lives. In this process, they first try to comprehend and understand environment and then try to enter into a certain harmony to be included in the processes. Psychological or socio-cultural values come into play when a group's or society's processes cannot be adjusted, and that environment reacts or withdraws as a consequence. Since this is a negative approach, continuity needs to adapt to the environment; that is, to enter the adaptation process.

In this study, the representation of acculturation factors such as the process of individuals adapting to the social life they have recently entered, the challenges they face, and the status of the acculturation process in mass media are discussed within the context of culture and the acculturation process. For this reason, the movie "Spanglish" released in cinemas in 2004, migration, getting used to a new country, business life, education process, language learning, social life, etc. The aim of the study is to examine how the acculturation process, which includes many factors, is transferred to society and mass media.

The model of the research is the analysis to be made on the factors put forward by John W. Berry (2001, 618), who has many studies in the literature on acculturation. The research method following the purpose and methodology established within the scope of the study; was determined as a purposeful sampling technique. Qualitative content analysis methods will be used in the textual and visual analysis of the film.

Within the scope of the examination of all the findings related to the examined film and the research questions, it is determined that the factors such as social life dynamics, beliefs, social life order, language in acculturation have positive and negative effects on the continuity of the system and the adaptation process. In some cases, people need to be motivated in a certain way to adapt to the system. Negative emotions such as fear, stress, anxiety can even be a factor in the selection of a place where people will settle in order to avoid problems in the system. Due to this, it is possible to conclude that cultural processes represent a dynamic process that is intertwined with numerous emotional, cognitive, and behavioral factors and in which continuous changes are experienced.

Giriş

Kültür, bir toplumun gelenekleri, görenekleri, örfü, âdeti, dili, dini, değerleri ve davranış şekilleri gibi birçok ögeyi içinde barındıran çok geniş ve sosyolojik bir olgudur. Kültürün günümüze gelmesinde ortak tarih, siyaset, inançlar ve yaşanmışlığın büyük bir payı vardır. Kültür çok geniş bir yaşamsal olgu olduğu için bugün sahip olunan değerler yarımlarımızı şekillendirmektedir. Kültür, geniş anlamsal ve kavramsal çerçevede ele alındığında kültürün birçok alt olguya sahip olduğu görülmektedir. Tüketim kültürü, popüler kültür, kültürel özümseme, kültürlenme, kültür şoku, kültürleşme, vb. bunların sadece bir kısmını oluşturmaktadır. Bu çalışma kapsamında çok geniş bir olgu olan kültürün bireylerin toplumsal yaşamındaki etkisini anlamlandırabilmek adına “kültürleşme” olgusuna odaklanılmıştır.

En genel şekliyle kültürleşme; daha önceden hiç tanımadıkları bir topluma göç eden bireylerin yeni hayatlarına, sosyal ortamlarına ve toplumsal sistemdeki uyumuna odaklanan kültürün bir alt dalı veya kültürün belli bir kısmını algılama süreci olarak görülebilmektedir. Göç kavramıyla büyük bir bağlantısı olan kültürleşme kavramında bireylerin psikolojik, sosyolojik, antropolojik, davranışsal ve bilişsel süreçleri hakkında incelemeler yapılması önemli bir süreç olarak ön plana çıkmaktadır. Tek boyutlu ve iki boyutlu bakış açıları kültürleşme kavramında bireylerin çevresi ile uyum süreçleri incelenmektedir.

Kültürleşme kavramında bireylerin çevresine sağladığı uyum veya çevresiyle çatışmaya girerek anlaşamama ve sisteme girememeye durumlarının yaşandığı görülebilmektedir. Çünkü bireylerin yeni bir ülkede yaşamaya başladığında grup ve toplum dinamiklerine dahil olma süreçleri farklı ve karmaşıktır. Sosyokültürel değerler, alışma sürecini hızlandırabildiği gibi yavaşlatabilmektedir. Uyum sürecinde ev sahibi ülkedeki bazı bireylerin göçle gelenlere karşı önyargısı, ayrımcı ve kötü şekilde davranması gibi sebepler kültürleşme sürecini etkileyebilmektedir. Yine yaşamı önemli ölçüde etkileyen sosyal hayata alışamama, işsizlik, ekonomik sorunlar, eğitim sürecine çocukların alışamaması, kötü madde kullanımı, vb. gibi faktörler kültürleşme sürecini yavaşlatabilen etkilere sahip diğer öğeler olarak ön plana çıkmaktadır.

Çok boyutlu yönleri olan kültürleşme kavramı; bu doğrultuda 2004 yılında sinemalarda yayınlanan “Spanglish” filmi üzerinden amaçlı örnekleme alma tekniği ile nitel bir araştırma kapsamında incelenmiştir. Araştırma kapsamında John W. Berry’nin (2001) kültürleşme modelinden yararlanılmıştır.

1. Kavram Olarak Kültür

Sosyoloji, antropoloji, psikoloji, iletişim, halkbilimi, vb. birçok bilim dalıyla yakından ilişkili olan kültür, pek çok açıdan ele alınan geniş bir kavramdır. Evrensel olarak Kültürle ilişkili ilk tanımlamalardan birisini İngiliz antropolog Tylor belirtmiştir. Tylor kültür kavramını, sanat, hukuk, ahlak, töre, alışkanlıklar ve bilgiyi kapsayıcı karmaşık bir yapı olarak belirtmiştir (Tylor, 1871, Akt. Duverger, 1998, 74). Kavramın temelinde insanların,

grupların, toplulukların, bölgelerin ve ulusların birbirleriyle ilişki biçimleri bulunmaktadır. Çok boyutlu ve karmaşık bir yapıdır. Kavramın anlaşılması için birçok bilim dalından yararlanılmaktadır (Duverger, 1998, 74-75). Kavramın temelinde insanların, grupların, toplulukların, bölgelerin ve ulusların birbirleriyle ilişki biçimleri bulunmaktadır. Güvenç'e göre (2013, 98) gelenek, görenek, ahlak kuralları, örfler, adetler, dil, din, davranış şekilleri, inançlar ve inanışlar, hukuk, ekonomi, tarih, siyaset, normlar, vb. birçok ögenin birleşimini içeren kültür, bu öğelerin bireylerin yaşam sürecinde birbiriyle ilişkisel süreçler bütününe ve yaşam tarzını belirleyen süreçler olarak belirtilmektedir. Kültürün tüm bu öğelerle ilişkili olduğu, geçmişten geleceğe bilgilerin kümülatif olarak çoğaldığı, maddi ve manevi yönlerinin bulunduğu söylenebilir.

Kültür, bireylerin yaşam tarzlarına uygun olarak öğrenilerek nesilden nesle aktarılan, toplumsal yaşam çerçevesinde belli kurallar oluşturan, bireylerin yaşam alanlarında belli bir rahatlık veya konfor alanı sağlayan, teknolojik gelişmelerin etkisiyle veya toplumsal dönüşümlerle içeriği sürekli değişim gösteren, bütünleştirici bir kavramsal sistemdir. Kültür; toplumsal, sosyolojik ve yaşamsal bir olgudur. Tüm bireylerin veya toplulukların katkıda bulunmasıyla genişlemektedir.

Özdemir'e göre (2017, 7) kültür bir dönüşüm ve değişim sürecidir. Kültür kolektif bir yapıda olduğu için geçmiş bugünü, geçmiş ve bugün ise geleceği yeniden şekillendirmektedir. Kültürlerarası iletişim ve küreselleşme olgusu tüm toplulukların birbirlerinden etkilenme süreçlerinin artmasına neden olmaktadır. Uygunkan'a göre (2005, 206) kültürel olayların çevreye aktarılması veya bir çevreden alınması bir döngü şeklinde olmaktadır. Toplumların varlıklarını devam ettirmeleri kültür alışverişi ile olmakta, kültür edinilen bilgilerin fazlalığı ile gelişmektedir. Bu bağlamda kültürün aktarımı bireyler için ailede başlamakta, sonrasında okullarda devam etmekte, kişilerin çevresinden aldığı birikimlerle gelişmekte, kitle iletişim araçları vasıtasıyla değişime uğramaktadır. Toplumsal normlar ve değerler, birey-toplum ilişkisi ile sürekli olarak yaygınlaşmaktadır.

Kültür geniş bir kavram olduğu için yıllar boyunca süren araştırmalar sonucunda farklı yaklaşımlar ve fikirler üzerine tartışmalar yapılmıştır. Theodor W. Adorno ve Max Horkheimer'in toplum yönlü çözümlemelerinde yaşanan somut gelişmeler ve sınıfsal sistemlerin incelenmesi neticesinde kültür endüstrisi kavramı tartışılmıştır. Tüketim kültürü kavramı kapitalizm, aydınlanma ve sermaye eleştirilerini içinde barındırmaktadır. Bu kapsamda yine Almanya'dan ABD'ye gelen bu bilim insanlarının yaşadığı kültür şoku kavramı da kültürel alanın değişmesi neticesinde yaşanan farklı yaşam alanı çerçevesinde incelenmiştir. Günlük hayatın ticarileşmesi, tekelleri kapitalizm ve tüketici davranışlarının bu anlamda form değiştirmesi gibi tüketim kültürüyle oldukça iç içe alınan kavramlar 20. yüzyılda öne çıkmıştır (Özçetin, 2020, 174-176).

Kültür, bireylerin yaşam tarzlarını şekillendiren, bu bağlamda toplumsal yaşayış şekillerine de etkisinin olduğu geniş bir kavram olduğundan bahsedilebilmektedir. Kültürel

süreçlerin belli durumlarda bireylerin karşılıklı anlayış ortamından kopmasına ve çatışma ortamı oluşturmaya sebep olduğu söylenebilmektedir. Cort'a göre (2010, 313-315) özellikle kültürel aşamalar ve çevreler tarafından bakıldığında bireylerin yeni sistemlere alışabilmesi için kültürleşme ve kültürel bütünleşme kavramlarının ön plana çıktığı görülebilmektedir. Özellikle göç akımları veya bir ülkeden yabancı bir ülkede yaşam kurma sürecinde ırksal veya etnik, dil, din, yaşayış tarzları ve sosyo-ekonomik durumlarda kültürleşme kavramı açısından sosyal hayata katılım açısından bireylerin zorluk çektiği belirlenmektedir. Kültür, geniş ve çok boyutlu bir kavramdır. Bu çalışmada özellikle göç ederek yeni bir toplumda yaşayan bireylerin davranış şekillerine, kimlik ve kültür öğelerine odaklanılacağından kültürleşme kavramını incelemek gereklidir.

2. Kültürleşme Olgusu ve Süreçleri

Dünya, küreselleşmenin de etkisiyle giderek çok kültürlü hale geldikçe kültürel süreçler hakkındaki anlayışlar zaman içinde farklılaşmaya başlamıştır. Bu kavramlardan bir tanesi olan kültürleşme, John W. Berry'e göre (2005, 701-702) bir toplumda yaşayan ve farklı kültürel değerlere sahip kişilerin, grupların veya toplulukların direkt olarak bir ilişki içerisinde olup belli bir süre sonrasında taşıdıkları kültürel değerlerin değişime uğrama süreci bu kavramın temelini oluşturmaktadır. Kültürleşme, etkileşim sürecinde olan farklı kültürel özelliklere sahip bireylerin birbirleriyle geçirdiği zamanın artması sonucunda meydana gelen çift yönlü bir süreci kapsamaktadır. Bireysel düzeyde meydana gelen davranış değişiklikleri; grup veya toplumsal düzeyde ise gelenek, görenek, sosyal ve toplumsal yapı açısından değişiklikleri kapsamaktadır.

Kültürleşme ile göç olgusunun bir bağlantısı bulunmaktadır. Kültürleşme olgusuyla ilişkili ilk yapılan incelemelerde göçmen olarak bir ülkeye gelen bireylerin ve grupların ev sahibi ülkenin kültürünü direkt olarak tek yönlü asimilasyona uğradıkları görülmektedir. Fakat bu asimilasyon karşılıklıdır, göçmen grupların geldikleri toplumla aralarında karşılıklı bir etki vardır ve aralarında tek yönlü değil çift yönlü bir süreç olduğu zamanla ortaya çıkmıştır (Larranaga ve ark., 2015, 131). Kültürleşme sürecinde genellikle bir yere yerleşen bireylerin hayat tarzlarında olan değişimler ev sahibi ülke bireylerinde olan değişimlere göre daha fazladır. Kültürleşmeyi kültürlerarası temasların ve bağlantıların olduğu ve yaşamda gerçekleşen olaylara verilen tepkiler ve etkiler bütünü olarak ele almak mümkündür. Çünkü bireyler birbirleriyle temas halindeyken birbirlerinin dillerini, geleneklerini, dinlerini, inançlarını, normlarını teknolojik öğelerini veya değerlerini benimseme süreci içinde olmaktadır.

Kültürleşme olgusu birçok açıdan ele alınması gereken kapsamlı ve karmaşık süreçleri içermektedir. Kültürleşmenin göçle bağlantısının yüksek olması sebebiyle yaşanacak yeni yerler, konut türleri, bir bölgedeki artan nüfus yoğunluğu, çarpık kentleşme, çevresel kirlilik gibi birçok fiziksel faktör kültürleşmede ilk olarak ön plana çıkmaktadır. Ekosistemin ve toplumsal alanın farklılığı nedeniyle alışılmadık dışındaki yeni yemekler ve yeni hastalıklar ise biyolojik faktörleri oluşturmaktadır. Politik hareketlerin farklılığı siyasi faktörleri, yeni bir

ortamda yaşanılmasından dolayı bireylerin yeni istihdam alanlarına yönelmesi, ekonomik faktörleri içermektedir. Son olarak dil, din, eğitim, gruplar ve kişilerarası ilişkiler gibi durumlar ise sosyal faktörler çerçevesinde incelenmektedir (Berry, 1992, 63). Kültürleşme sürecinde tüm bu faktörlerin yanında duygusal, davranışsal ve bilişsel faktörlerin de süreç içindeki durumu oldukça önemlidir. Bireylerin kültürel süreçlerden nasıl etkilendiği sadece dış çevre ile değil aynı zamanda bireyin düşünceleri ve davranışları ile ilgilidir. İçsel faktörlerin etkisiyle dış çevreye olan uyum sürecinde adaptasyon kavramı öne çıkmaktadır (Hernandez, Denton & Macartney, 2008, 7-8).

Kültürleşmenin temelinde farklı kültürel öğelere sahip topluluklardan bireylerle gerçekleştirilen etkileşimler sonucunda kazanılan değer, inanç gibi sosyo-kültürel ve ekonomipolitik değişikliklerin incelenmesi yer aldığından kültürleşme sürecinde tek ve iki boyutlu bakış açıları ortaya çıkmıştır. Kültürleşmedeki tek boyutlu bakış açısı, kültürel değişimlerin bir süreç içinde gerçekleştiğini ve bu süreçte yeni kültürün kazanılmasının sonucu olarak eski kültürün kaybolmasını savunur. Asimilasyon, bu süreçte kaçınılmaz bir sonuç olarak ortaya çıkar ve bireylerin kendilerine ait özgün kültürlerini bilinçli olarak sürdürmeleri artık mümkün değildir (Archuleta, 2012, 299).

İki boyutlu bakış açısına göre kültürleşme, bireylerde yaşanan kültürel değişimlerin veya ikincil kültürü alma durumunun farklı sürekliliklerinden meydana gelen ve çok yönlü bir süreçtir. İki boyutlu kültürleşmede özdeşleşme vardır ve her kültürel kazanım ve değişimin diğer kültürlerden farklı bir şekilde gerçekleştiği savunulmaktadır. Diğer kültürlerle tanışma, kabul etme ve uyarılara alışma sürecinde ikili entegrasyonun olduğu varsayılmaktadır. Kültürel kazanımlar, bireylerde genellikle yeni çevreyi kabul etme ile başladığından bu süreçte çevreye uyum ve çevreden gelen etkilere olumlu tepkiler verme sürecin önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Bourhis ve ark., 1997, 371-373, Benet-Martinez ve ark., 2002, 493).

Kültürleşme sürecinde dil, gelenek, görenek, inanç, vb. öğelerin yanı sıra kültürlerarası süreci etkileyen psikolojik ve sosyolojik değişim de yer almaktadır. Bireylerin, yeni bir ülkede veya toplumda psikolojik ve sosyokültürel olarak nasıl uyum sağlayabildiği konusu oldukça önemlidir. Bu kapsamda adaptasyon süreçlerine kültürleşmenin süreçleri kapsamında odaklanılması gerekmektedir (Sam & Berry, 2010, 472).

Kültürleşme sürecinde kullanılan stratejilerde ve sonuçlarının incelenmesinde uyum, tepki ve geri çekilme olarak üç farklı strateji olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin çevrelerine ve çevrelerindeki insanlarla çatışma durumunu azaltan hatta uzlaşma durumlarını arttıran süreç uyumdur. Tepki halinde genellikle, bireyler çevrelerine misilleme yapmakta veya sert bir şekilde davranmaktadır. Geri çekilmede ise değişimler dış çevreden gelen baskı genellikle azaltıcı bir durumdur. Bireylerin veya grupların uyum sağlama süreci sınırlıdır. Bu aşamalar incelendiğinde tepki ve geri çekilme, bir topluma yeni katılan bireyler açısından başarılı sonuçlar vermediği için gerçekçi bir seçim olarak uyum sağlamak öne çıkmaktadır (Berry, 1992, 71).

Bireyler genellikle sadece yeni bir ülkede yaşamaya başladıklarında ya da seyahat ettiklerinde değil, günlük yaşamlarında yeni ortamlara girdiklerinde grup dinamiklerine veya toplumsal yaşam tarzlarına alışmakta zorluk çekmektedirler. Bu süreçte önce çevreyi kavramaya ve anlamaya çalışmakta, sonrasında ise süreçlere dahil olmak için belli bir uyum içine girmeye çabalamaktadırlar. Eğer grubun veya toplumun yaşam tarzına uyum sağlanamazsa, psikolojik veya sosyokültürel değerler için içine girmekte ve o ortama tepki gösterilmekte veya geri çekilmektedir. Bu durum olumsuz bir yaklaşımdır ve ortama uyum sağlamak yani adaptasyon süreci içine girmek devamlılık açısından önemlidir.

Adaptasyon sürecindeki kişilerin yeni bir toplumda etnik kimliklerini korumaları ve sahip oldukları değerlerin, geleneklerin ve göreneklerin değerli olup olmadığına karar vermeleri aşamasında genellikle kafaları karışmaktadır. Bu kapsamda adaptasyon ele alınırken asimilasyon, entegrasyon, ayrılma ve marjinalleşme kavramları öne çıkmaktadır (Berry, 1992, 72). Son yıllardaki artan küresel göç hareketleri sonucunda bu terimlere ek olarak iki kültürlülük ve çok kültürlülük gibi yeni terimler de çoğalmış ve bu terimler kültürleşmede alternatif kavramlar olarak kullanılmıştır (Sam & Berry, 2006, 11).

Ev sahibi olmayan bireyler veya gruplar kendilerine ait kültürel özellikleri devam ettirmek istiyorsa kendi aralarında birleştikleri için entegrasyon, bu özellikleri sürdürmeye devam edip diğer kültürlerle etkileşime geçmeyi reddediyorlarsa ayrılma sürecini yaşarlar. Bu durumlardan farklı olarak bu grup kendi kültürel özelliklerini devam ettirmeyi bırakıp ev sahibi ülkenin kültürüyle iletişim kurmak isterse asimilasyon, fakat hem kendi kültürünü hem de ev sahibi ülkenin kültürünü benimsemek istemiyorsa marjinalleşme sürecini gerçekleştirmiş olmaktadır. Kültürleşmenin bir aşaması olarak ele alınan asimilasyon sürecinde genellikle ev sahibi ülkenin kültürel özelliklerine, o ülkeye yeni gelen insanların alışma ve kavrama süreci olarak ele alınmaktadır. Bu süreçte azınlık kültüre sahip olan insanlar, kendilerini baskı altında hissetmektedir, bu yüzden bu süreçte dışlama ve ayırma kavramları ön plana çıkabilmektedir (Berry, 1997, 9-10).

Kültürleşme, baskın olan kültürle azınlık olan kültürün özdeşleştiği ve genelde birleştiği bir süreç olarak ele alınmaktadır. İki kültürlülük terimi, kültürleşme ile ilişkili olarak ele alınan bir diğer kavramdır. Çünkü iki farklı kültürün birbiriyle teması sonucunda baskın kültürle, çekinik kültürün belli bir özdeşleşme ve bütünleşme süreci yaşanmaktadır. İki kültürlülük kavramında, bireylerin kendi kimliklerini kaybetmeden sürece uyum gösterecekleri düşünülse de davranışsal, duygusal, ruhsal, toplumsal ve bilişsel süreçler gibi birçok çevre faktörünün etkisinden dolayı çekinik kültüre sahip bireylerde belli bir kimlik değişiminden bahsedilebilmektedir (Reynolds ve ark., 2012, 102). Davranışsal, duygusal, ruhsal ve bilişsel süreçler gibi kültürleşme kavramında önemli olan birçok faktör daha bulunmaktadır. Çünkü sosyal bir yapıya sahip olan bireyler hem psikolojik hem de toplumsal birçok öğeden etkilenmektedir.

Kültürleşme sürecinde, ev sahibi ülkede hüküm süren önyargı, ayrımcılık ve ırkçılık gibi nefret duygusu içeren olgulara halkın nasıl bir bakış açısıyla yaklaştığı önemlidir. Yeni bir

dil öğrenme, etnik kimliklere alışma ve kültürel öğelere uyum her yeni birey için benzer süreçler göstermemektedir. Bazı bireylerin bu faktörleri öğrenmesi kısa sürerken, özellikle yaşlı bireyler için uzun sürmektedir. Kültürleşme tercihlerini ve süreçlerini etkileyen bir diğer alan cinsiyettir. Geleneksel ve ataerkil olarak adlandırılan toplumlarda bazı durumlarda cinsiyetler için çifte standartlar olmaktadır. Özellikle gelişmemiş ülkelerde erkekler için ortam daha rahat olabilirken, kadınlar için kısıtlamalar bulunabilmektedir. Dünyaya bakış açılarının farklılığı nedeniyle nesiller arası çatışmalar yine kültürleşme sürecini etkileyen bir başka faktör olarak ön plana çıkmaktadır (Sam, 1995, 238). Kültürleşme sürecinde ortaya çıkan en önemli faktörlerden birisini de ekonomik durum oluşturmaktadır. Yeni bir ülkeye gelen bireyler, farklı ürünlerle karşılaştığı için satın alma alışkanlıkları konusunda kafaları karışabilmektedir. Ayrıca bu bireylerin ekonomik durumu genellikle kötü durumda olduğu için geçiş sürecinde işsizlik veya çalışma hayatına alışma konusunda sorun yaşayabilmektedirler (De La Rosa, 2009, 434).

Kültürleşme kavramında sosyal hayat, ekonomi, işsizlik, vb. faktörlerin yanı sıra eğitimin de incelenmesi gerekmektedir. Eğitim çağında olan çocuklar veya genç bireylerin kendilerini geliştirebilmek, temel dinamikleri, terimleri ve olguları öğrenmek, yaşlılarıyla benzer bilişsel seviyeye ulaşabilmek için eğitim olmazsa olmaz bir alanı oluşturmaktadır. Göç ederek yeni bir topluma yerleşen bireylerin çocuklarının yeni toplumsal düzene uyum sağlamasındaki temel faktörlerden biri olan eğitim sürecinde bazı sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Makarova, Gilde & Birman'a göre (2019, 445) göçmen çocuklar ve genç bireyler için eğitim kurumları kültürleşme sürecinin aileden bağımsız süreçleri içerdiğini göstermektedir. Okullar ve diğer eğitim kurumları çocuklar ve genç bireyler için temel kültürleşme alanı olarak ön plana çıkmaktadır. Minyatür bir yerleşim toplumu olan okullarda, topluma uyum sağlamaya çalışan göçle gelmiş bireyler kendi kültürlerini diğerlerini tanıtmakta ve toplumun temel kültüründen belli parçaları almaktadır.

Eğitim kurumlarında ve okullarda çocukların veya gençlerin yaşadığı kültürleşme süreçlerinde, sosyal yaşam ortamında olduğu gibi psikolojik faktörler yani yeni ortama olan bakış açısı, yaşama olan hisler, duygu durum değişimleri gibi etkenler öncelikli olarak ön plandadır. Psikolojik faktörlerin yanında yeni davranış kalıplarına alışma, kuralları öğrenme, eğer tütün, alkol veya uyuşturucu gibi kötü alışkanlar varsa bunların yok edilmesi gibi davranışsal faktörler ile akademik katılım, hedefler ve başarı gibi eğitimsel faktörler mevcut durumun analizi açısından önemlidir (Makarova & Birman, 2015, 4-7). Azınlık durumunda olan çocukların ve gençlerin ev sahibi ülkeye olan uyumunda egemen toplumun kültürel çeşitliliğe verdiği önem, eğitim politikaları, genç bireylerde olumsuz tutumları engellemeye yönelik adımları veya ayrımcılığı azaltması, eğitim sürecinin daha iyi bir şekilde devam etmesine yardımcı olmaktadır (Verhoeven, 2011, 192).

Kültürleşme sürecinde eğitimin ayrıca bir başka önemli durumu olarak bu sürece uyum sağlayamayan ergen çağdaki bireylerin suç ve suça karışması bir risk faktörü olarak ortaya çıkmaktadır. İnsan hayatının şekillendiği bu çağda suçlu akran gruplarıyla sosyalleşen,

okuldaki düzenden uzak kalan genç bireyler grup dinamiklerinde kendilerini kanıtlamak, o gruba kendini ait hissetme gibi sebeplerle suça karışabilmektedir. Yine okul çağındaki bu bireyler ebeveyn şiddetine maruz kalırsa çevresine karşı daha saldırgan tutum içinde olabilmektedir ve bu durumda okulda veya eğitim kurumlarında normalde bastırıldığı kötü durumları yeni çevresine yansıtabilmektedir. Bu yüzden eğitim kurumlarında veya okullarda suça karışmayı engelleme veya şiddeti azaltmaya yönelik çocuklara ve genç bireylere sosyal destek ağlarının kurulması bu olumsuz durumları azaltabilmektedir (Titzmann, Raabe & Silbereisen, 2008, 21).

Yeni bir topluma giren bireylerin, o toplumun yaşamına, sosyal hayatına, grup dinamiklerine, kültürüne, diline, inançlarına, gelenek, görenek ve normlarına alışması sosyal yaşama olan adaptasyon sürecini hızlandıracığından kültürleşme önemli bir öge olarak ön plana çıkmaktadır. Bu sebeple eğitim, sağlık, sosyal hayat, çalışma hayatı, ekonomi, sosyopolitik çevre vb. birçok öge açısından göç ederek yeni bir topluma giren bireylerin sisteme uyum sağlaması gerekmektedir.

3. Araştırmanın Amacı, Evreni, Sınırlılıkları, Soruları, Modeli ve Yöntemi

Bu çalışmada, kültür ve kültürleşme süreci bağlamında bireylerin yeni girdikleri toplumsal hayata alışma süreci, karşılaşılan zorluklar, kültürleşme sürecinin durumu gibi faktörlerin kitle iletişim araçlarındaki temsili ele alınmaktadır. Bu sebeple “Colombia Pictures” şirketi tarafından 2004 yılında sinemalarda yayınlanan “*Spanglish*” filmi üzerinden göç, yeni bir ülkeye alışma, iş hayatı, eğitim süreci, yeni dili öğrenme, sosyal yaşam vb. birçok faktörün yer aldığı kültürleşme sürecinin topluma ve kitle iletişim araçlarına nasıl aktarıldığının incelenmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmaya uygun olarak ele alınan araştırma soruları ise şu şekildedir:

Araştırma Sorusu 1: Bireylerin göç ederek katıldıkları toplumda davranışlarını etkileyen kültürel faktörler nelerdir?

Araştırma Sorusu 2: Kültürleşme süreci bireylerin yaşamlarında stres, korku, endişe, vb. olumsuz sayılabilecek duygulara sebep olmakta mıdır?

Bu çalışmanın kapsamını kültürleşme olgusunun ve süreçlerinin sosyal yaşama, dile, inanca, ekonomik duruma, alışkanlıklara, tutumlara etkisi gibi faktörler açısından bireyler üzerindeki etkilerinin incelenmesi oluşturmaktadır. “Spanglish” filminin örneklem olarak alındığı araştırmanın sınırlılığı ise John W. Berry’nin kültürleşme modeli yaklaşımı uyarınca incelenmesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın modeli kültürleşme üzerinde alanyazında birçok çalışması olan John W. Berry’nin (2001, 618) ortaya koyduğu faktörlere dayandırılmıştır. Bu incelemeye göre kültürleşme süreci bireylerin daha önceden sahip oldukları kültürel ve kişisel

özellikleri sürdürme düzeyi ve diğer kültürel öğelerle iletişim ve etkileşim kurmayı isteme düzeyi olarak artan ve azalan ilgiler olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu ilgi düzeyleri de etnik kültürel süreç yönelimleri ve geniş toplumsal süreç yönelimleri olarak gruplandırılmıştır. Gruplandırmanın etnik kültürel süreç yönelimleri kısmı literatürde de belirtilen bütünleşme, ayrılma, asimilasyon ve marjinalleşme olarak, diğer grubu oluşturan geniş toplumsal süreç yönelimleri; çok kültürlülük, ayırma, eritme potası ve dışlama olarak dörde ayrılmaktadır. Bu bağlamda “Spanglish” filminin bulguları, John W. Berry’nin modelinde yer alan kültürleşme faktörleri açısından irdelenmiştir.

Filmin metinsel ve görsel incelemelerinin yapılmasında nitel içerik analiz yönteminde faydalanılacaktır. Koç Başaran’a göre (2017, 490) nitel içeriklerin incelenmesi sürecinde ilgili metinlerde veya görsellerde bilgi açısından konuyla ilişkili durumlar seçilerek araştırma gerçekleştirilmesine olanak sağlayan amaçlı örnekleme tekniği belirli özelliklere sahip verilerin incelenmesinde tercih edilmektedir. Olasılık temeli olmayan bir yaklaşıma sahip olan bu yöntemde toplumsal olayların algılanması ve konuyla yakından ilişkili durumlar çözülmeye çalışılmaktadır. Toplum ve sosyal temelli durumların açıklanması bakımından bu teknik tespitlerin yapılmasına fayda sağlamaktadır.

4. Spanglish Filmi Künye ve Tema Açılımı

Spanglish filmi 2004 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde, Columbia Pictures tarafından yayınlanan 2 saat 11 dakika uzunluğunda drama, romantik ve komedi dallarında gösterilen bir filmidir. James Brooks tarafından senaristliği ve yönetmenliği yapılan filmde Adam Sandler, Tea Leoni ve Paz Vega başrolleri paylaşmıştır. Filmin müziklerini ünlü Alman besteci Hans Zimmer yapmıştır. Filmin prodüksiyon için harcanan tutarı 80 milyon dolar iken dünya çapında elde edilen gelir ise 55 milyon civarındadır. Film Meksika sınırına yakın bir konumda olan Texas eyaletinin El Paso kentinde çekilmiştir. Filmin dünya çapındaki yayın hakları Sony Pictures’ta, Türkiye’de ise Netflix’tedir (IMDB, 2022).

Film Meksika’da yaşayan yaşça genç bir anneyle küçük kız çocuğunun yaşamını anlatarak başlamaktadır. Evin babası; çocuğunu ve eşini bırakarak onları terk etmiştir ve anne duygusal ve ekonomik açılardan problem yaşamaktadır. Bu durumun devam edemeyeceğini anlayan anne Flor Moreno kızı Cristina’yı da alarak diğer Meksikalılar gibi daha iyi bir yaşam ve iş bulma ümidiyle Amerika Birleşik Devletleri’ne yasa dışı yollarla göç etme kararı alır. Yasadışı yollarla Meksika’dan ABD’nin en zengin, en lüks ve en gelişmiş eyaletlerinden biri olan California’ya yerleşen Flor Moreno ve kızı Cristina Moreno yeni bir ülkede yeni hayat kurmaya çalışmaktadır. Filmde dört temel karakter vardır. Bunlar; Flor Moreno, Cristina Moreno, John Clasky ve Deborah Clasky’dır.



Görsel 1: Filmdeki Karakterler (Sırasıyla Cristina Moreno, Flor Moreno, John Clasky ve Deborah Clasky)

5. Bulgular

Araştırma kapsamında John W. Berry'nin (2001) modeli çerçevesinde Spanglish filmi üzerinden bulgulara erişilmiştir. Analizler etnik kültürel süreç yönelimleri ve geniş toplumsal süreç yönelimleri olmak üzere iki alt başlıkta gerçekleştirilmiştir.

5.1. Etnik Kültürel Süreç Yönelimleri Açısından Bulgular

Berry'e göre (2001, 618) kültürleşme modeli iki faktör açısından incelenmektedir. Bunların ilki kendi etnik süreç yönelimleridir. Bu modelde yer alan ilk olgu olarak kendi kültürel ve kimliksel mirasını sürdürme yönelimlerinde, etnik kültürel süreç yönelimleri açısından bütünleşme ve ayrılma faktörleri artarken, asimilasyon ve marjinalleşme azalmaktadır. İkinci olgu olarak diğer kültürlerle iletişim kurmaya istekli olma yöneliminde, bütünleşme ve asimilasyon faktörlerinde ilgi artarken, ayrılma ve marjinalleşmede azalmaktadır. Dolayısıyla, kişilerin; kendi kültürel kimliklerine ait değerlerini koruma ve diğer kültürlerle iletişim kurmaya istekli olma yönelimi en fazla bütünleşme faktöründe olurken, en az marjinalleşme faktöründe gerçekleşmektedir.

5.1.1. Bütünleşme

En basit şekliyle ele alındığında bütünleşme, yeni bir toplumsal sisteme giren veya göç eden bireylerin kendi sahip olduğu kültürel öğelerin, geleneklerin, göreneklerin, normların, tutumların, dilin, inançlarının, vb. özellikler ile sahip olduğu kişilik özelliklerinin sürdürülme durumudur. Diğer kültürlerle iletişim kurmaya yine de istekli olunan bu durumda kendi kültürel özelliklerini devam ettirme amacı vardır. Bu kapsamda Spanglish filminde bütünleşmeye örnek olabilecek durumlar şu şekilde kurguya yansımıştır.

Flor Moreno filmin başladığı andan itibaren kendi kültürüne ve diline bağlı bir kişilik olarak gösterilmesine rağmen filmin ikinci yarısının ortalarından itibaren Amerikan kültürü ve dili ile bir bütünleşme sürecine girmektedir. Filmin başından itibaren kendi ayakları üzerinde durmaya önem veren Flor Moreno, sırf bu sebeple kızının da ülkesinin değerleriyle

bütünleşmesi için çaba harcamaktadır. Daha önceden eşi evi terk ettiği için erkeklere karşı da duruşu oldukça mesafeli ve ön yargılıdır. Onun gözünde tüm erkekler sert, işe yaramaz ve rasyoneldir.

John Clasky ve Deborah Clasky'nin evinde çok fazla süre geçirmesi neticesinde ev sahibi John'un gözündeki erkek profilinin tam zıttı bir kişiliğe sahip olduğunu görüp ondan etkilenmeye başlamıştır. Özellikle Deborah Clasky'nin John'u aldatması sonucunda, ev sahibi ailenin parçalanmaya başlamasıyla birlikte John ile yakınlaşmaya başlamıştır. Süreç içinde John Clasky ile daha iyi iletişim kurmak istemiştir. Video ve kulaklık destekli bir İngilizce paketi alarak, kısa sürede İngilizce öğrenmeye başlamıştır. Daha sonrasında kendi değerlerinden de bir miktar vazgeçerek John ile yakınlaşmış ve kendisi ile bir nevi zıt duruma düşmüştür. Amerikan düşünce, toplum ve yaşayış sistemine kaynaşmıştır. Fakat filmin sonunda John Clasky ile birlikte olamayacağını anlayınca işten istifa etmeye karar verir. Çünkü duygusal olarak yaşadığı durum sebebiyle kazandığı paranın doğru olmadığına kanaat getirmiştir. Film ilişki anlamında "beklendiği gibi" mutlu sonla bitmemesine rağmen, Flor Moreno duygusal sebepler yüzünden yeni bir dile ve kültüre uyum sağlayarak kültürel bütünleşmeyi sağlamıştır.

5.1.2. Ayrılma

Berry'nin kültürleşme modelinde yer alan bir diğer ögeyi ayrılma faktörü oluşturmaktadır. Yeni topluma giren bireyler veya gruplar yeni girdikleri toplumda bütünleşmeye benzer olarak yine kendilerine ait kültürü, gelenekleri, görenekleri, vb. özellikleri sürdürmek istiyor ama başka kültürlerle etkileşime geçmek veya iletişim kurmak istemiyorsa ayrılma durumu yaşanmaktadır. Ayrılma durumunu yaşayan bireylerde psikolojik, duygusal ve bilişsel olarak anlam karmaşıklığı yaşanmaktadır. Kendi kültürünü sürdürmeye istekli olan bu bireyler diğer kültürlerle özellikle yeni girilen toplumun değerlerini ve normlarını kazanmak istemiyorsa çevresiyle sorunlarla karşılaşabilmektedir. Topluma uyum sağlayamayan bireyler, uzun vadeli olarak çevresiyle çatışma durumuna geçebilmektedir. Spanglish filminde ayrılma ile ilişkili durumlar şu şekildedir.

Flor Moreno kendi kültürüne ve diline aşırı derecede önem vermektedir. Ona göre kendi kültürü, değerleri, gelenekleri ve görenekleri sayesinde Amerika'da güçlü kalacağına inanmaktadır. Bu sebeple göç ettikten sonra yerleştikleri mahalleden altı yıl boyunca dışarı çıkmamıştır. Amerikalılardan filmin başında "beyazlar" olarak bahsetmektedir. Kendi kültüründen ve memleketinden insanlarla aynı yerde bir koloni olarak yaşamaktan mutludur. Meksikalı işverenlerin sahibi olduğu iki yerde çalışarak sadece ayda 500 dolar kazanabilmektedir. Bu sebeple bu düzenin sürdürülebilirliğinden emin olamamaktadır. Kendi dillerini ve kültürlerini yaşadıkları bu küçük toplumda, özel günlerini ve bayramlarını kutlamaktadırlar. Yeni bir ülkede yaşamaya başlasa da aslında "küçük bir Meksika'da" yaşamaktadır. Amerika'da yaşadığı süreç içinde kendi dilini çok sevdiği ve değerlerine inandığı için bir kelime bile İngilizce öğrenmemiştir.

5.3. Asimilasyon

Etnik kültürel süreç yönelimleri açısından bir diğer faktörü asimilasyon oluşturmaktadır. Yeni bir topluma giren bireyler kendilerine ait olan geçmişte benimsedikleri kültürel değerleri, dili, inançları, gelenekleri, normları, tutumları ve kimlik özelliklerini taşımak istemiyor ve o an buldukları ülkenin kültürel değerlerini ve kimliğinin özelliklerini kullanmak veya kabul etmek istiyorsa asimilasyon süreci yaşanmaktadır. Sosyo-kültürel değer karşılaşması olarak da adlandırılan asimilasyon sürecinde, bulunulan ülkenin değerlerini bireyler zaman içinde kabul etmekte, diğer toplumla benzeşmektedir. Genellikle yavaş bir şekilde gelişmekte ve kuşakları etkileyecek şekilde olmaktadır. Topluma uyumun yüksek olduğu faktörlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Filmde asimilasyon ile ilişkili bulgular ise şu şekildedir.

Spanglish'te Flor Moreno'nun kızı Cristina'nın yaşadığı süreç asimilasyona örnek olarak verilebilir. Kendisi küçük yaşta göç ettikleri için öğrenme ve eğitim sürecinde çok fazla Meksika sistemi görmemiştir. Meksikalıların egemen olduğu bir mahallede yaşamasına rağmen eğitim sürecine Amerikan okullarında başlamıştır. Doğal olarak yaşadıkları yerde ayrı bir akran grubu, eğitim aldığı yerde ayrı bir akran grubu edinmiştir. Cristina çift yönlü bir kültürün etkisine girmiştir.

John & Deborah Clasky'nin yeni bir yazlık ev alması ve ikamet ettikleri yere çok uzak olması sebebiyle annesiyle birlikte ev sahibi aileyle yaşamaya başlamasıyla Cristina'nın yaşadığı kültürel değişim daha net bir şekilde kurguda belirtilmiştir. Ailenin akran çocuğuyla çok kısa bir sürede kaynaşmış ve artık bir Amerikan hatta John & Deborah'ın çocukları gibi davranmaya başlamıştır. Deborah Clasky onu güzellik merkezine götürür, saçlarını mora boyatır. Bunu gören annesi Flor Moreno çok rahatsız olarak ev sahiplerini kızlarından uzak durması ve ondan izinsiz bir şey yapmaması için uyarır. Fakat Cristina annesinin ebeveyn olarak koruyucu tavırlarından rahatsızdır.

Süreç içinde Deborah Clasky, Cristina'nın zeki ve çalışkan bir çocuk olduğunu anlayıp, onu kendi çocuklarını gönderdiği lüks bir Amerikan kolejine göndermek için burs bulmuştur. Anne Flor Moreno bu durumdan rahatsız olup isteği reddetse de kızı Cristina Moreno Amerikan eğitim sistemindeki en iyi okullardan birinde okumak istediğini belirtip, kendi geleceğini etkilememesi için annesine karşı çıkmıştır. Flor Moreno'nun işinden istifa etmesi sonucunda özel okula gidemeyeceğini anlayınca Cristina annesine tepki göstererek "Benim geleceğimle nasıl oynarsın? Ben bu sistemde mutluyum" vb. cümleler kurmuştur. Sonrasında annesinden özür dileyerek eski hayatlarına alışmak zorunda olduğunu anlamıştır. Filmin ilk sahnesi, Cristina Moreno'nun Amerika'nın en iyi üniversitelerinden birisine burslu olarak başvurması ile başlar. Süreç içinde Cristina, eğitim hayatına Amerikan sisteminde devam etmek istemektedir.

5.4. Marjinalleşme

Berry'nin (2001) etnik kültürel süreç yönelimleri açısından son maddeyi ise marjinalleşme oluşturmaktadır. Marjinalleşme, yeni topluma giren bireylerin kendilerinin sahip olduğu kültürel

ve kimlik değerlerini sürdürme isteğinin azaldığı, aynı zamanda ev sahibi ülkenin kültürüyle iletişim kurmayı sıklıkla reddettiği durumdur. Marjinalleşme faktöründe birey kendini azınlık olarak hissetmekte, kendini bir yere ya da bir topluma ait hissetmemektedir. Bu durumu yaşayan kişiler çevresine uyum sağlamaz, güvenmez; bireysel sorunlar belli bir noktadan sonra psikolojik, duygusal ve bilişsel olarak kendisine zarar verebilmektedir. Bu sebeple çevresiyle etkileşimin ve iletişimin azaldığı bireyler sorunlu bir yaşam geçirebilmektedir.

Spanglish filminde marjinalleşme ile ilişkili herhangi bir bulguya rastlanmamaktadır. Çünkü genel olarak baktığımızda Flor Moreno, Cristina Moreno veya göçle gelen diğer yan karakterlerin bütünleşme, asimilasyon veya eritme potası öğelerini sağlamasına rağmen ne kendi kültürlerinden uzaklaştığı ne de Amerikan kültürüne ilgisiz olduğu durumlar filmde yer almaktadır.

5.2. Geniş Toplumların Kültürel Süreç Yönelimleri Açısından Bulgular

Berry'nin (2001, 618) kültürleşme modeline göre incelenmesi gereken ikinci faktör, geniş toplumların kültürel süreç yönelimleridir. Geniş toplumların kültürel süreç yönelimlerinde aynı etnik kültürel süreç yönelimlerinde olduğu gibi dört madde bulunmaktadır. Kişilerin kendi kültürel ve kimliksel özelliklerini sürdürme eğilimleri açısından ele alındığında çok kültürlülük ve ayırma stratejilerinin yönelimleri artarken, eritme potası ve dışlama stratejilerinin yönelimleri azalmaktadır. Diğer kültürlerle kurulan iletişim ve etkileşim açısından incelendiğinde ise kültürleşme sürecinde bireylerin çok kültürlülük ve eritme potası olgularında eğilimleri pozitif yönde artarken, ayırma ve dışlama olgularında negatif yönde artış görülmektedir.

5.2.1. Çok kültürlülük

Berry'e göre (2001, 618) geniş toplum stratejilerinde bireysel değil kolektif olarak davranışlar incelenmektedir. Buna göre göçle gelen bireylerin kendi etnik kültürel ve kimlik miraslarını sürdürme isteğinin olması ve değerlerine sahip çıkması durumunun yanı sıra yerleştikleri toplumla iletişim kurmaya istekli olması durumunda çok kültürlülük ortaya çıkmaktadır. Bazı devletlerin çok kültürlülüğe önem verdiği, bazı devletlerin ise buna yakın durmadığı bilinmektedir. Çok kültürlü toplumlarda birçok kimlik ve kültürel ögenin bir arada yaşadığı görülmekte ve teşvik edilmektedir. Spanglish filminde çok kültürlülükle ilişkili öğeler şu şekilde tespit edilmiştir.

Meksika'dan yeni bir topluma gelen Flor Moreno ve Cristina Moreno sadece İspanyolca bilmekte ve ABD'nin resmi dili olan İngilizceyi bilmemektedirler. Bu sebeple göç edecekleri yeri seçerken, bu faktörü göz önüne alan Flor Moreno Texas eyaletinde bir şehir yerine California'yı seçmiştir.

Filmde Cristina Moreno bu kısımla ilgili olayları şöyle aktarmaktadır: “Beni gereği gibi yetiştirmek için annem mümkün olduğu kadar kendi kültürünün güvencesine ihtiyaç

duyuyordu. Bu yüzden %34'ü Hispanik¹ olan Teksas'tan hızla geçerek %48'i Hispanik olan Los Angeles'a geldik. Yabancı bir çevrede birkaç dakika başıboş dolaştıktan sonra bir köşeyi döndük ve memlekete dönmüş gibi olduk. Annemin en sevdiği kuzeni Monica bize kalacak yer verdi. Sonraki altı yıl boyunca ikimiz de yeni çevremizin dışına çıkmadık.”

Yeni bir topluma ilk giriş sürecinde ne kadar çok kendisine benzer insan olursa, onlara o kadar yardımcı olabileceklerine ve orada çok daha rahat hissedeceklerine inanmaktadır. Amerika'ya göçle geldikleri için ve sınır dışı edilmekten korktukları için ne kadar fazla Hispanik topluma ait insan varsa yakalanma şansının o kadar düşük olacağını düşünmektedirler. Bu sebeple yer seçiminde bile eski kültürüne sahip insanların ve grupların ABD'de en fazla olduğu yer tercih etmişlerdir. California'da çok fazla Hispanik insan olduğu için yerel halk da bu toplumla iç içe yaşadığı, daha iyi anlaştığı için lokasyon tercihlerini etkilemiştir.

5.2.2. Dışlama

Kültürleşme modeli çerçevesinde ele alınan geniş toplum stratejilerinin bir diğer faktörünü dışlama olgusu oluşturmaktadır. Dışlama olgusu çok kültürlülüğün tam aksi yönde bir eğilime sahiptir. Etnik kültürel eğilimler açısından ayrılmayı yaşayan insanların birleşmesi ile meydana gelen bu durumda geniş kitleler kendi kültürel ve kimlik özelliklerini taşımayı istemiyor ve girdikleri yeni toplumla da iletişim kurmayı reddediyorsa bu durum geçerlidir. Dışlama olgusunda diğer bireylerin tutarsız ve olumsuz davranışlar içinde olması nedeniyle iletişim ve etkileşim kısıtlıdır. İlgili filmde dışlama faktörü ile ilişkili bir öğeler şöyledir.

Dışlama ile ilişkili olarak grup dinamikleriyle ilgili bir detaya filmde girilmemektedir. Fakat dışlama faktörüne en yakın öge olarak toplumsal bir eleştiri niteliğinde şu kurgusal olay ön plana çıkmaktadır. Ev sahibi olan Deborah Clasky, tüketim kültürüne ve popüler kültüre fazlasıyla düşkün bir Amerikalı olarak yaşam dinamiklerini oluşturmuştur. Gerek kitle iletişim araçlarında gerekse de toplumda olması gereken ya da güzellik anlayışı olarak kabul edilen düzgün, ince ve fit olarak betimlenen vücut hatlarının en iyisi olduğuna inandığı için her gün kilometrelerce hızlı ve hırslı bir tempoda koşmaktadır. Diğer koşu yapan kişilerin yanından geçerken daha 100 metreden fazla mesafe olmasına rağmen sola geçin ben geliyorum diye bağırarak kendisine yol verilmesini istemektedir. En güzel veya lüks eşyalara sahip olmayı normal olarak görür. Eşinin işleri iyi bir seviyeye geldiğinde, eşini de zorlayarak California'nın en lüks yerlerinden yazlık bir ev bile almıştır. Bu sebeple kızının da aynı kendisi gibi olmasını istemektedir.

Ergenlik çağına olan kızının obez veya şişman olmamasına rağmen daha da zayıflamasını istemekte ona aldığı giysilerde normalde giydiği beden ölçülerinden daha küçüğünü alarak

1 Hispanik veya İspanik olarak da adlandırılan terim, genel olarak İspanya'dan ve İspanyol kültüründen türemiştir, ırksal bir özellik belirtmemektedir. Dile dayalı bir terimdir. ABD'de yaşayan Meksikalı ve Orta Amerikalı diğer ülkelerden göç eden bireylere ve topluluklara verilen ortak ad olarak sıklıkla kullanılmaktadır (Marrow, 2003, 428).

duygusal ve fizyolojik şiddet uygulamaktadır. Çünkü popüler kültürün normları gereği eğer kızı da onun gibi zayıf ya da düzgün bir vücuda sahip olursa çevresi tarafından beğenileceğini veya diğer akranlarından üstün tutulacağına inanmaktadır.

Filmde Deborah ile kızı Bernice arasında bu konuyla ilişkili diyaloglar şu şekilde geçmektedir:

Deborah: “-Sürpriz! Yeni giysiler aldım. Güzel bir şey mi yaptım. İndirimli satışlardan. Çılgına döndüm. Bir sürü şey aldım. İkisi beraber satılıyordu. Aynı anda giymezdim, biraz fazla kaçır”.

Bernice: “Küçük beden mi?”

Deborah: “Ne oldu? Küçük beden. Ne var? Bunu başaracaksın ve güzel gözükeceksin. Tatlım, ben sadece... O kiloyu vereceksin ve...”

Bernice: “Biliyor musun daha erken gelmemiş olduğuna sevindim, çünkü gelseydin sana şunu söyleyemezdim. Bana verdiğin hediye tam bir sahtekarlık. Şu anda yalnız kalmak istiyorum, tamam mı?”

Deborah: “Ona yardım edeceksek buna dayanabilmemiz gerekir John. Çocuk doktoru kendi kızının kilosuna müdahale etti ve kız küçük beden oldu. Tam o iki beden arasında. Bunu düşündüm.”

Bernice: “Yalnız kalmak istiyorum. (der ve odasına çekilir).”

Flor Moreno'nun kızı Cristina kendi kızıyla yaşattır. Cristina'yı ilk gördüğünde benim kızımın beden ölçüleri neden bu kadar güzel değil gibi ifadeler kullanmıştır. İlerleyen süreçte Cristina'ya birçok kıyafet almış ve güzellik salonuna götürerek saçlarını yaptırmıştır. Flor Moreno ise Deborah Clasky'nin bu davranışlarına sert bir şekilde karşı çıkmış ve kızına ondan habersiz bu şekilde davranmamasını istemiştir. Bu olaylar çerçevesinde bakıldığında, ABD'ye göç eden Meksikalılar açısından bir kültürel dışlama süreci filmde yansıtılmamasına rağmen Amerikan annenin kızına yaptığı davranışlar bu çerçeveden ele alınabilmektedir. Çünkü tüketim ve popüler kültürün etkisi altında sözde kalıplar etrafında kızına psikolojik ve duygusal zorluklar yaşatmaktadır. Deborah Clasky'nin kızı da bu durumu ve dayatılan istekleri reddetmektedir. Annesinin yaptığı davranışları “sahtekarlık” olarak adlandırmaktadır.

5.2.3. Eritme Potası

Geniş toplumların kültürel süreçlerinde ele alınan bir diğer konu ise eritme potasıdır. Eritme potası kavramı etnik kültürel süreç yönelimlerinde yer alan asimilasyon kavramı ile ilişkili olarak karşımıza çıkmaktadır. Geniş grupların veya toplumların kendi kültürel ve kimlik özelliklerini taşımaktan vazgeçmesi veya istememesi fakat içine girilen toplumun kültürel özelliklerine olumlu bir şekilde bakması ve bu özellikleri kazanıp sahiplenme

durumu eritme potası olarak adlandırılmaktadır. Eritme potasında yeni bir topluma karışan kişiler eskiden geldikleri toplumdan gelen kişilerle veya gruplarla etkileşime girmekten kaçınılmaktadır.

Flor Moreno'nun, Deborah Clasky ve John Clasky ile bağlantı kurmasını sağlayan kişi Flor'un uzaktan kuzenidir. Flor ile aynı mahallede yaşayan kuzeni, İngilizce öğrenmiş ve Amerikan çevresiyle uyumunu sağlamış bir kişi olarak karşımıza çıkmaktadır. Spanglish filminde eritme potası olgusuyla ilişkili durumlar şu şekildedir:

Cristina Moreno: “Birkaç gün içinde, bir iş görüşmesi için yola koyuldu. Annemin tek bir işten 450 dolar kazanması gerekiyordu. Bu da Amerika’da geçirdiği onca zamandan sonra nihayet yabancı topraklara adım atması demek oluyordu. Annem artık korkmuyordu. Beyaz Amerikalılar için çalışmak artık mesele değildi. Sadece bir işti. Beyaz Amerika el etti. Annem kültürel ayrımanın öte yanına adım attı.

Kuzen Moreno: “Bu benim kuzenim. Bir süredir burada yaşıyor ve İngilizce’yi biraz anlıyor ama pek konuşmıyor, ama her neyse... Yöneticisi olduğum apartmanda oturuyor ve...”

Deborah: “Peki iş görüşmesini kiminle yapıyorum?”

Kuzen Moreno: “-Onunla.”

Flor Moreno'nun kuzeni Meksika mahallesinde yaşamasına rağmen Amerikan çevresini sevmekte ve birçok bağlantısı bulunan bir alanda yaşamını sürdürmektedir. Nitekim iş görüşmesinde çevirmenlik yapmış ve sıcak tavırlarıyla işi almasına yardımcı olmuştur. Flor Moreno kadar eski kültür öğeleriyle bağlantısı yoktur. Bu örnek dışında filmde eritme potası kriterine uyan bir öge bulunmamaktadır. Çünkü film Flor Moreno ve Cristina Moreno etrafında gittiği ve onların hayatını anlattığı için Meksika mahallesi ve dış çevresi hakkında çok fazla detaya girmemektedir.

5.2.4. Ayırma

Berry'nin (2001) kültürleşme modelinde yer alan son adımı ise ayırma stratejileri oluşturmaktadır. Ayırma olgusunda gruplar veya topluluklar kendi kültürel özelliklerine sahip çıkmakta ve bu özellikleri korumayı istemektedirler. Dolayısıyla yeni girdikleri toplumun kültürüyle ilgilenmemekte, bu kültürden uzak durmaya özen göstermektedirler. Ayırma olgusunda kendi mahallerinde yaşamayı isteme, kolonileşme ve sistemden uzak durma ön plana çıkmaktadır. Filmde ayırma ile ilişkili olarak öne çıkan olaylar ise şöyledir:

Filmin ilk sahnelerinde Flor Moreno, kızı Cristina'yı Latin kültürüyle yetiştirebilmek için ekonomik olarak yokluk ve sıkıntı çekmesine rağmen belli bir yaşa gelene kadar Meksika'da duracağını net bir şekilde seyircilere iletmektedir. Çünkü ona göre ortak değerler, gelenekler ve görenekler sayesinde kızı doğduğu yere ait olduğunu hissedecektir. Filmde Amerika'ya

yerleştikten sonra Cristina'nın anlatıcısı olduğu bir sahnede, "Annem benim Meksika'm olacaktı." cümlesi geçmektedir. Bu cümleden de görüleceği üzere anne Flor'un kendi geleneklerine ve yaşam inançlarına önem verdiği, dış toplumdan kendilerini belli bir miktarda soyutladığı tespit edilmektedir.

Filmde ayırma olgusu ile öne çıkan bir diğer noktayı ise anne Flor'un direkt olarak Hispantik kültürün egemen olduğu ve uzak bir kuzenin de yaşadığı sadece Meksikalı göçmenlerin yaşadığı bir mahalleye taşınması oluşturmaktadır. Ailenin Meksika mahallesine taşınmasındaki temel sebebi ise Flor'un kendi kültürüne güvenmesi, dış çevreden daha az zarar göreceğine inanması, hiç tanımasa bile kendisine benzer insanların olması ve bu insanlarla ortak değerler vasıtasıyla daha mutlu yaşayacağına inanması gibi düşünceleri vardır.

Sonuç

Kültürleşme kavramı çok boyutlu ve karmaşık bir yapının incelenmesini gerektirmektedir. İnsanları, grupları ve toplumları anlayabilmek için objektif kalıplara sahip olmayan çok boyutlu süreçler incelenmelidir. Bireylerin psikolojik ve sosyolojik olarak birçok farklılığa sahip olması nedeniyle yeni gittikleri toplumdaki düzene veya sisteme alışma süreci değişiklikler göstermektedir. Bireylerin kişisel farklılıklarının yanı sıra duygusal ve davranışsal süreçlerin de herkesteki yansımalarının değişim göstermesi kültürü edinme süreçlerine yansımaktadır. Kültürleşme kavramında çok boyutlu ve karmaşık yapıdaki birçok faktör iç içe geçmiş durumdadır.

Bu bağlamda geniş ve karmaşık anlam, yorum ve analiz süreçlerini içeren kültürleşmeyi daha detaylı anlamlandırabilmek için Berry 2001 yılında kategorisel olarak bağlanmaları çözebilmek için bir model geliştirmiştir. Kültürleşme modeli, bireylerin kültürel ve kimlik öğelerini koruma ve çevresiyle iletişime girme derecelerini artma ve azalma eksenli olarak kişisel ve grup dinamikleri üzerine odaklanarak çok geniş bir açıdan ele almaktadır. İlgili modelde kişisel faktörler; bütünleşme, ayrılma, asimilasyon ve marjinalleşme; grup faktörleri ise çok kültürlülük, dışlama, eritme potası ve ayırma kavramları çerçevesinde incelenmektedir. Araştırma kapsamında kurgusal bir metin üzerinden Meksika'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne yasa dışı yollarla göç etmiş bir anne ve kızın yaşadıklarını konu alan 2004 yılında yayınlanan Spanglish filmi incelenmiştir.

Araştırma bulgularında kendi geleneklerine, göreneklerine, inançlarına ve diline çok sıkı bir şekilde bağlı olan başoyuncunun (Flor Moreno) ABD'de geçirdiği ilk yıllarda ne olursa olsun bu kültürel niteliklerinden vazgeçmediği görülmektedir. Filmde ayrılma faktörüyle ilgili öne çıkan durumları belirtmek gerekirse; başoyuncunun altı yıl boyunca yerleştiği Meksika mahallesinden çıkmaması, yerleştikleri toplumun ana dili olan İngilizceyi öğrenmek istememesi, Amerikalılara "beyazlar" demesi gibi yaklaşımlar sayılabilir. Fakat sonrasında mahallesinden çıkarak Amerikalı bir ailenin yanında hizmetli olarak çalıştığı süre içinde ev sahibine âşık olması ve ondan etkilenmesi sonucunda tüm kültürel değerlerini ve

inançlarını göz ardı ederek iletişime geçme çabası kapsamında yeni kültüre uyum sağlaması ve İngilizceyi çok kısa süre içinde öğrenme çabası ise bütünleşme olgusu kapsamında ön plana çıkmaktadır.

Filmin kurgusu kapsamında John W. Berry'nin kültürleşmenin kişisel boyutunun incelenmesi aşamasında yer alan faktörlerden asimilasyonla ilişkili olay örgüsüne de rastlandığı söylenebilir. Amerika'daki ilk yıllarında kendi kültürü ve dili için oldukça sert ve radikal bir yapıda olan başoyuncunun kızı rolündeki oyuncunun (Cristina) kendi kültürüne ve diline karşı çok da bağımlı olmayan bir tavrının olduğu açıkça görülmektedir. Bu roldeki çocuk oyuncunun, Amerikan eğitim sistemine erken yaşta girmesi, çevresiyle uyum sağlayabilen sosyal bir kişilikte olması gibi nedenlerle kendi kültüründen daha çok Amerikan kültürüne uyum sağladığı ve bir Amerikalı gibi davranışlar gösterdiği söylenebilir. Bu kapsamda çocuk ve ergen çağıdaki bireylerin kültürleşme sürecinin, orta yaş ve daha üst yaşlardaki bireylere göre daha hızlı ve kapsayıcı olduğu sonucu çıkartılabilmektedir. John W. Berry'nin modelindeki marjinalleşme faktörü ise filmde yer almamaktadır.

John W. Berry, kültürleşme modeli çerçevesinde kişisel kültürleşme ile toplumların kültürleşme durumlarına odaklanmaktadır. Geniş toplumların kültürel süreç yönelimleri faktörleri arasında yer alan çok kültürlülük ögesine filmde Amerika'nın büyük ve gelişmiş eyaletleri arasında yer alan Texas ve California açısından olumlu sonuçlarla bahsedilmektedir. Hispanik toplum olarak adlandırılan Latin ve Meksika toplumundan bireylerin uyum ve düzene bağlı olarak bu eyaletlerde yaşadığı hatta California'daki nüfusun neredeyse yarısının Latin kültüründen insanlardan oluştuğu yansıtılmaktadır. Bazı ülkelerde çok kültürlü yapının sürdürülebildiğini göstermesi açısından bu ifadeler oldukça önemlidir. Nitekim California'ya yerleşen başoyuncu ile kızının çevresinden olumsuz bir baskı görmeden, rahat bir yaşam geçirdikleri anlaşılmaktadır.

John W. Berry'nin kültürleşmede olumsuz durumları ele almak amacıyla belirlediği dışlama faktörüyle ilişkili filmde göçle gelen bireyler adına bir ögeye rastlanmamıştır. Fakat Amerikalı ev sahibi anne, kendi çocuğunu belirli tüketim ve popüler kültür kalıpları içine sokmaya çalışmaktadır. Fizikinin daha ince ve fit görünmesi için ona baskı yapmakta, eğer böyle bir fiziğe sahip olmazsa çevresinin onu beğenmeyeceği ve aralarına almayacağı konusunda psikolojik ve duygusal zorluklar yaşattığı tespit edilmektedir. Bu durum bireylerin mutsuz olmasına, istediği gibi davranamamasına ve çevresiyle olan bağının kopmasına neden olmaktadır.

Grup dinamikleri açısından ele alınan faktörlerden eritme potası ve ayırma faktörlerine filmde rastlanılmaktadır. Başoyuncunun kuzeninin Amerikan sistemine uyum sağlaması ve İngilizceyi öğrenmesi eritme potasına, başoyuncunun kendisinin ise Amerika'ya yerleştikten sonra yaşadığı Meksika mahallesinden altı yıl boyunca çıkmaması durumu ayırma faktörüne ilişkin görülmektedir.

Araştırma soruları kapsamında filmle ilişkili elde edilen tüm bulgular çerçevesinde kültürleşmede inançların, dilin, bir anlamda tüm sosyal yaşam dinamiklerinin sistemin

devamlılığını sağlayan uyum süreci açısından oldukça önen taşıdığı anlaşılmaktadır. Bazı durumlarda sisteme uyum sağlamak için kişilerin belli bir şekilde motive olması gerekmektedir. Korku, stres, endişe vb. olumsuz duygular kişilerin yeni girecekleri ortamda sorun yaşamamaları adına yerleşecekleri yerin seçiminde bile bir faktör olabilmektedir. Sonuçta, en genel anlamda, kültürün bireylerin kişisel özelliklerinin inşasında ne kadar önemli, etken bir rol oynadığı ifade edilebilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no grant support.

Kaynakça/References

- Archuleta, A. J. (2012). Hispanic acculturation index: Advancing measurement in acculturation. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 22(3), 297–318.
- Benet-Martínez, V., Leu, J., Lee, F., & Morris, M. W. (2002). Negotiating biculturalism: Cultural frame switching in biculturals with oppositional versus compatible cultural identities. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33(5), 492–516.
- Berry, J. W. (1992). Acculturation and adaptation in a new society. *International Migration*, 30, 69–86.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology*, 46(1), 5–34.
- Berry, J. W. (2001). A psychology of immigration. *Journal of Social Issues*, 57(3), 615–631.
- Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697–712.
- Bourhis, R. Y., Moïse, L. C., Perreault, S., & Senécal, S. (1997). Towards an interactive acculturation model: A social psychological approach. *International Journal of Psychology*, 32(6), 369–386.
- Cort, D. A. (2010). What happened to familial acculturation?, *Ethnic and Racial Studies*, 33(2), 313–335.
- De La Rosa, M. (2009). Acculturation and latino adolescents' substance use: A research agenda for the future. *Substance Use & Misuse*, 37(4), 429–456.
- Duverger, M. (1998). *Siyaset sosyolojisi*, İstanbul, Varlık Yayınları.
- Güvenç, B. (2013). *İnsan ve kültür*. İstanbul, Boyut Yayıncılık.
- Hernandez, D.J., Denton, N.A. & Macartney, S.E. (2008). Children in immigrant families: Looking to America's future. Social policy report: Giving Child And Youth Development Knowledge Away (22), 2-22. IMDB, Spanglish. Erişim Tarihi: 04.11.2022. <https://www.imdb.com/title/tt0371246/>
- Koç Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *The Journal of Academic Social Science*, 5(47), 480–495.
- Larrañaga, N., Garcia, I., Azurmendi, M.-J., & Bourhis, R. (2015). Identity and acculturation: Interethnic relations in the basque autonomous community. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 37(2), 131–149.

- Makarova, E. & D. Birman. (2016). “Minority students’ psychological adjustment in the school context: An integrative review of qualitative research on acculturation. *Intercultural Education*, 27(1), 1–21.
- Makarova, E., Gilde, J. ‘t. & Birman, D. (2019). Teachers as risk and resource factors in minority students’ school adjustment: An integrative review of qualitative research on acculturation. *Intercultural Education*, 30(5), 448–477.
- Marrow, Helen (2003), “To be or not to be (hispanic or latino)” Sage Publication, ss. 427–464.
- Özçetin, B. (2020). *Kitle iletişim kuramları, kavramlar, okullar, modeller*: İstanbul, İletişim Yayınları.
- Özdemir, N. (2017). *Kültür bilimi ve yönetimi*. Ankara, Grafiker Yayınları.
- Reynolds, A. L., Sodano, S. M., Ecklund, T. R. & Guyker, W. (2012). Dimensions of acculturation in native american college students. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 45(2), 101–112.
- Sam, D. L. (1995). Acculturation attitudes among young immigrants as a function of perceived parental attitudes toward cultural change. *Journal of Early Adolescence*, 15(2), 238–258.
- Sam, D. L. & Berry, J. W. (2010). Acculturation: When individuals and groups of different cultural backgrounds meet. *Perspectives on Psychological Science*, 5(4), 472–481.
- Sam, D. L. & Berry, J.W. (Eds.). (2006). *The Cambridge handbook of acculturation psychology*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press.
- Titzmann, P. F., Raabe, T. & Silbereisen, R. K. (2008). Risk and protective factors for delinquency among male adolescent immigrants at different stages of the acculturation process. *International Journal of Psychology*, 43(1), 19–31.
- Uygunkan, S. B. (2005). Kültürleme kavramı ve televizyon. *Kurgu Dergisi*, (21), 205–213.
- Verhoeven, M. 2011. “Multiple embedded inequalities and cultural diversity in educational systems: A theoretical and empirical exploration”. *European Educational Research Journal*, 10(2), 189–203.